

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Cu titlul de manuscris
CZU: [070 + 659.3]: 004.738.52 (043)

IONEL PINTILII

**IMPACTUL INTERNETULUI ASUPRA
COMUNICĂRII MEDIATICE CONTEMPORANE**

571. 01 JURNALISM ȘI PROCESE MEDIATICE

REZUMATUL
tezei de doctor în științe ale comunicării

Chișinău, 2023

Teza a fost elaborată în cadrul Departamentului Teoria și Practica Jurnalismului,
Universitatea de Stat Moldova

Conducător științific: **MORARU Victor**

doctor habilitat în științe ale comunicării, profesor universitar,
membru corespondent al AȘM

Referenți oficiali:

1. **MALCOCI Ludmila**, doctor habilitat în sociologie, profesor universitar
2. **RUSU Liliana**, doctor în științe ale comunicării

Componența Consiliului științific specializat:

1. **STEPANOV Georgeta, președinte**, doctor habilitat în științe ale comunicării, profesor universitar (USM)
2. **BULICANU Victoria, secretar științific**, doctor în științe politice, conferențiar universitar (FJȘC, USM)
3. **PERU-BALAN Aurelia**, doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar (FRIȘPA, USM)
4. **TACU Mariana**, doctor în științe politice, conferențiar universitar (FJȘC, USM)
5. **DUMBRĂVEANU Andrei**, doctor în sociologie, conferențiar universitar (FJȘC, USM)
6. **TIPA Violeta**, doctor în studiul artelor, conferențiar cercetător (IPC)

Suținerea va avea loc la data de 24 noiembrie 2023, ora 12.00, în ședința Consiliului științific specializat D 571.01-23-29 din cadrul Universității de Stat din Moldova, Republica Moldova, mun. Chișinău, str. A. Mateevici, nr. 60, blocul central, aula 421.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la biblioteca Universității de Stat din Moldova și pe pagina web a ANACEC (<http://www.cnaa.md>).

Autoreferatul a fost expediat la data de 23 octombrie 2023.

Secretar științific al Consiliului științific specializat
conf. dr.

Victoria Bulicanu

Conducător științific
dr. hab. în științe politice, prof. univ., m. c.

Victor Moraru

Autor:

Ionel Pintilii

© Pintilii Ionel, 2023

CUPRINS

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII.....	4
CONȚINUTUL TEZEI	10
CONCLUZII GENERALE	20
RECOMANDĂRI	21
BIBLIOGRAFIE	23
LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI.....	26
ADNOTARE (în română, rusă și engleză)	28

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei investigate. În secolul XX societatea umană a explodat literalmente, atât demografic, cât și ca progrese științifice, aproximativ 95% din descoperirile științifice fiind făcute pe parcursul doar unui secol, adevărata ascensiune tehnologică înregistrată în sec. XX-începutul sec. XXI spunându-și convingător cuvântul. Astăzi bunurile, capitalul, oamenii, cunoștințele științifice, imaginile, comunicațiile, cultura, poluanții, crimele, drogurile, moda, terorismul, nu mai țin cont de barierele interstatale, cu puține excepții. Este o realitate că granițele se dizolvă și omul se regăsește tot mai mult în identitatea de locuitor al Pământului, decât în aceea de cetățean al unei țări. În prezent barierele impuse de limbă și cele culturale dispar și cetățenii pot să comunice mai ușor, dezvoltând valori comune, având în același timp posibilitatea de exprimare și afirmare într-un context universal valabil și larg acceptat.

Internetul, considerat factor constitutiv al primei comunități globale, a dus la desființarea granițelor de orice tip la nivelul locuitorilor planetei. Un exemplu elocvent al impactului și integrării Internetului în procesul globalizării îl reprezintă procesul prin care se dorește utilizarea resurselor unei rețele de calculatoare conectate la Internet în vederea găsirii unor remedii pentru problemele actuale ale omenirii.

În acest context, România, cât și Republica Moldova, pot avea un rol adecvat în dezvoltarea IT-ului, dată fiind forța de muncă cu o pregătire corespunzătoare, încurajată și de un cadru legislativ general, cât și măsurile de susținere a investițiilor în acest domeniu. Un pas înainte în acest sens poate fi crearea de parcuri informatice, a zonelor cu statut special.

În mass-media ca sistem, presa tradițională continuă să intereseze populația, îndeosebi prin caracteristicile generale, particularitățile specifice și mijloacele sale de expresie care îi conferă identitate și specificitate în contextul actual, deși fără a mai deține monopolul asupra pieței mediatică la nivel mondial, nici la cel național, după cum era acum câteva decenii în urmă. Presa tradițională oferă cititorului libertatea de a alege cel mai potrivit moment pentru consultarea presei în funcție de timpul fiecăruia; cititorul poate selecta doar o anumită parte din totalul materialelor jurnalistice; de a citi și reciti ziarul ori de câte ori dorește; de a analiza, compara și sintetiza informațiile și opiniile din ziar; de a reflecta asupra informației, de a face însemnări sau decupări etc.

Tot mai mult însă se conturează prezența unui alt tip de media, secundat de posibilitățile Internetului de a asigura noi oportunități de prezentare a realității. Acest lucru generează necesitatea studierii atente a elementelor noului, care vin să îmbogățească peisajul mediatic, transformând însăși concepția despre rolul și locul mass-mediei în societatea contemporană. Ritmul vertiginos de dezvoltare a Internetului trebuie să fie secundat de analiza științifică pertinentă a coseințelor, atât de ordin pozitiv, cât de ordin negativ, ale acestei dezvoltări. Prin cercetarea efectuată, ca element de noutate, se urmărește elucidarea particularităților Internetului ca mijloc de difuzare a informației și, în general, a activității mediatică în spațiul virtual, evidențierea

multiplelor posibilități de folosire a tehnologiei actuale în scopul de producere și difuzare a informației.

Schimbările substanțiale și bruște, survenite ca urmare a evoluției tehnicii erei digitale și-au lăsat amprenta asupra formatului în care informația ajunge la public. Noul consumator media și-a dezvoltat noi abilități, competențe în receptarea și prelucrarea informației: știe să utilizeze mediile tradiționale: ziarele, radioul, televiziunea, să interacționeze cu ușurință și în mediul online, atât de pe calculator, tabletă, telefon mobil etc. Se discută adesea despre dispariția treptată a printului, în favoarea digitalului. Astfel, lucrarea prezintă noile probleme cu care se confruntă comunicarea mediatică, datorită unor noi modalități de informare și a noilor aspecte privind calitatea și controlul informației. În condițiile actuale, jurnalistul și instituțiile mediatice ar trebui să se adapteze, la rândul lor, unor noi principii privind transparența și conduita etică în spațiul virtual.

Actualitatea și importanța problemei abordate este determinată de faptul că noile tehnologii permit modalități inedite de selectare și de prelucrare a informației, unghiuri diferite de abordare a realității etc., toate acestea proiectând noi tipuri de produse și servicii mediatice. Totodată, instituțiile mediatice au drept misiune conștientizată medierea și modelarea relațiilor care se stabilesc între diferiți actori sociali. În pofida viitorului incert pe care i-l atribuie mulți cercetători din domeniu, importanța și rolul presei în societatea contemporană rămân a fi imperios necesare.

Respectiv, este oportună scoaterea în evidență a rolului și ponderii mijloacelor de comunicare în mediatizarea pe principii noi a realității, cât și observarea eșecurilor acesteia în utilizarea anumitor practici de obținere și prelucrare a informațiilor, tehnici de producție sau strategii mediatice. Acest aspect este important în vederea corectării sau eficientizării principiilor de activitate a mediei, în general, și valorificării potențialului ei de mediatizare a realității cotidiene, în particular. Necesitatea studierii posibilităților presei în reflectarea realităților din societatea contemporană, în condiții noi, în contextul dezvoltării tehnologiilor informaționale, este mai mult decât evidentă.

Media reprezintă o sursă importantă de informare cu privire la evenimentele, fenomenele și tendințele din societate, este un mijloc de abordare critică a realității și de aducere pe agenda publică a problemelor reale cu care se confruntă cetățenii sau grupurile sociale, totodată, este un important instrument de formare a opiniei publice, la orice nivel. Mediul virtual, ca element al comunicării, are o identitate distinctă, generată de locul și rolul care-i revine în vederea reflectării realităților. De notat că atât în România, cât și în Republica Moldova nu există suficiente analize la nivel național din această perspectivă.

În prezent, primează concepția conform căreia Internetul exercită o influență majoră asupra jurnalismului și modifică acest gen de activitate, cauzând apariția unor noi forme, precum jurnalismul cetățenesc (participativ).

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor asociate. Este firesc, ca un fenomen în devenire să genereze situații și manifestări care trebuie elucidate. Pentru cunoașterea adecvată a fenomenului contează până și cele mai mici aspecte particulare. Totodată, multiplele probleme ale comunicării mediatice

contemporane, inclusiv în mediul online, constituie subiecte actuale în toate țările, indiferent de ritmul de dezvoltare, mai ales atunci, când accentul se pune pe dimensionarea factorilor care reflectă mediul de existență al fiecărui cetățean. De aceea, este extrem de importantă plasarea în vizorul cercetării a diverselor aspecte ale comunicării mediatice, analizate direct sau indirect, cu accentul pe identificarea particularităților comunicării în mediul virtual și pe interpretarea evoluției segmentului de presă tradițională, așa cum se produce acest lucru în lucrările semnate de cercetători consacrați în domeniu, atât în spațiul românesc, cât și de peste hotare, în care s-au configurat reperele științifice și metodologice ale investigației. Problemele Internetului în contextul mediatice contemporan, importante pentru studiul nostru, au constituit obiect de cercetare pentru o serie de oameni de știință notorii, precum: Mark Deuze, Peter Dahlgren, Roger Silverstone, Lincoln Dahlberg, Susan Herring, Sonia Livingstone ș. a.

Multiple și relevante semnificații ale temei examinate au reprezentat – direct sau tangențial - obiect de studiu pentru mai mulți cercetători din Occident, îndeosebi: Marshall McLuhan, Manuel Castells, Denis McQuail, Jan Van Dijk, Don Tapscott, Jay Blumler, James Curran, Herbert Blumer; din România: Dorina Guțu, Camelia Beciu, Constantin Șchifirneț, Antonio Momoc, Mihai Milca, Călin Sinescu, Tănase Tasește, Daniel Burtic; din Republica Moldova: Victor Moraru, Constantin Marin, Georgeta Stepanov, Mihail Guzun, Mihai Lescu, Mariana Tacu, Andrei Dumbrăveanu, Dumitru Țurcanu, Liliana Rusu ș. a.

De menționat, că interesul cercetătorilor din România și Republica Moldova, a fost orientat doar spre anumite aspecte ale problematicii comunicării în spațiul virtual, și acest fapt sugerează oportunitatea realizării unui studiu special, ce ar conține o viziune integratoare asupra particularităților dezvoltării Internetului și jurnalismului contemporan în condițiile sociale și tehnologice noi.

Spportul metodologic al cercetării este determinat de principiile general-științifice consacrate de cunoaștere a fenomenelor social-politice, ca: principiul științific, cel interdisciplinar, cel al obiectivității, sistemic ș. a., și se axează pe metodologia științifică proprie sferei științelor sociale. Metodele de cercetare de bază, utilizate în lucrare, sunt cele tradiționale în acest gen de investigații: sistemică, istorică, instituțională, comparativă ș. a. S-a recurs și la elemente de ordin sociologic (anchetă). Inducția și deducția, analiza și sinteza au constituit suportul în evaluarea comunicării mediatice contemporane.

Obiectul cercetării îl reprezintă problemele generate de Internet în contextul dinamicii dezvoltării societății, raportate, în special, la fenomenul comunicării mediatice și activitatea jurnalistică, precum și impactul Internetului asupra stării de fapt a sistemului mediatice..

Subiectul cercetării înglobează în sine specificitatea dezvoltării Internetului și activității mediei în contextul informațional-comunicațional contemporan, inclusiv, analiza particularitățile proceselor de mediatizare a realității cotidiene.

În vederea realizării lucrării a fost considerată oportună verificarea **ipotezei de bază a cercetării**: apariția și dezvoltarea Internetului a produs un impact major asupra societății, implicit, asupra sferei mediatice. Prin natura virtuală a conținutului și

abilitatea utilizatorilor de a interacționa cu acesta, Internetul creează noi provocări pentru jurnalism, manifestând efecte, de cele mai multe ori, benefice asupra calității acestui gen de activitate. De aici derivă că:

1. Internetul asigură difuzarea rapidă a informației;
2. Internetul anulează modelul centralizat al informației;
3. Internetul sporește gradul interacțiunii dintre jurnaliști și cititori;
4. Internetul generează abordări noi în activitatea jurnalistică.

Scopul și obiectivele tezei.

Scopul principal al cercetării este de a examina influența Internetului asupra societății contemporane, în particular, impactul Internetului asupra evoluției comunicării mediatice, implicit, asupra jurnalismului contemporan.

Obiectivele lucrării rezidă în:

- interpretarea realităților sociale prin prisma schimbărilor social-politice și economice care s-au produs la sfârșitul secolului trecut și începutul secolului XXI, dar mai ales, tehnologice, generând modificări esențiale în caracterul, rolul și funcțiile comunicării mediatice;
- cercetarea bazei teoretico-metodologice a interpretărilor Internetului și efectuarea sintezei celor mai relevante studii, consacrate Internetului; elucidarea evoluției Internetului ca platformă comunicațional-informațională, argumentarea supoziției Internetul - factor major în comunicarea contemporană;
- examinarea provocărilor Internetului pentru societatea contemporană și pentru comunicarea mediatică, identificarea avantajelor, dezavantajelor și riscurilor Internetului;
- analiza interacțiunii dintre presa tradițională și jurnalismul online în contextul mediatic actual; examinarea complementarității celor două domenii: jurnalismul clasic, bazat pe mijloacele de comunicare tradiționale, și jurnalismul contemporan, influențat de noile tehnologii;
- caracterizarea noilor forme de jurnalism, apărute în urma influenței Internetului, precizarea conceptului „jurnalism cetățenesc” și evidențierea trăsăturilor acestuia în calitate de reflecție a inovațiilor actuale în sfera mediatică;
- formularea unor recomandări în privința optimizării utilizării Internetului, în special, în cadrul comunicării mediatice

Noutatea și originalitatea științifică. Sub aspectul noutății, lucrarea sintetizează conceptual și practic impactul Internetului asupra dezvoltării comunicării actuale, inclusiv, asupra comunicării mediatice. Considerăm marcate de noutate și identificarea specificității acțiunii mediatice în contextul condițiilor noi, determinate de ascensiunea Internetului, dezvoltarea potențialului jurnalismului cetățenesc și a altor forme noi de jurnalism în reflectarea de a reflecta și de a modela realitățile socio-culturale și economice contemporane. Originalitatea rezultă și din efectuarea cercetărilor, care au permis conturarea cadrului general a ceea ce, în prezent, reprezintă comunicare în spațiul virtual.

Problema științifică soluționată rezidă în elucidarea impactului produs de Internet asupra dezvoltării sferei mediatice, oferind posibilitatea prezentării unui tablou

actualizat al stării de fapt a comunicării mediatice în contextul transformărilor impuse de ascensiunea tehnologiilor informaționale.

Soluționarea problemei științifice s-a produs prin dezvăluirea particularităților transformărilor produse în comunicarea mediatică actuală în urma aplicării tot mai tranșante a tehnologiilor informaționale, prin evidențierea particularităților activității jurnalistice și comunicaționale în contextul actual al problemelor generate de dezvoltarea Internetului, prin identificarea specificității noilor mijloace de comunicare în domeniul mediatic contemporan, precum și prin: caracterizarea modului de adaptare la nivel individual și organizațional (redacție) la exigențele impuse de emergența noilor tehnologii informaționale, generalizarea și reliefaarea unor aspecte esențiale ale comunicării mediatice contemporane, în special, în Republica Moldova și România, scoaterea în evidență a tendințelor ce se manifestă în evoluția comunicării mediatice, analiza provocărilor produse de Internet pentru comunicarea modernă, mai ales, pentru comunicarea mediatică.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Semnificația teoretică a lucrării de față constă în conceptualizarea examinării comunicării în mediul virtual, precum și în identificarea și argumentarea impactului produs de Internet asupra comunicării mediatice contemporane. Sub aspect teoretic, studiul poate servi ca punct de reper pentru elaborări științifice noi, pentru abordarea subiectelor care vizează dezvoltarea jurnalismului, în general și a presei online, în particular.

Valoarea aplicativă a tezei se regăsește în rezultatele cercetărilor asupra capacității jurnalismului online de reflectare a realității, în informațiile acumulate, care pot servi drept bază de pornire pentru elaborarea politicilor editoriale ale publicațiilor și drept repere pentru eficientizarea activității acestora. Lucrarea conține și un glosar de termeni adecvați tehnologiei informației, elaborat de autor. Valoarea aplicativă a lucrării se reflectă și pe planul științifico-didactic și cel nemijlocit practic. Sub aspect didactic, studiul este util pentru perfectarea manualelor, predarea cursurilor universitare, elaborarea unor cursuri noi. Din perspectiva practică, concluziile și recomandările pot fi aplicate în calitate de suport pentru identificarea soluțiilor de eficientizare și de sporire a impactului jurnalismului în socializarea și culturalizarea publicului – utilizatori ai Internetului.

Aprobarea rezultatelor științifice. Rezultatele obținute în urma cercetărilor efectuate, concepțiile de bază ale tezei, concluziile și recomandările cu referire la problemele Internetului și potențialul acestuia de a reflecta realitățile cu care se confruntă societatea au fost valorificate și expuse de autor în 25 de lucrări științifice publicate în culegeri de articole și reviste de specialitate de circulație națională și internațională, editate atât în Republica Moldova și România, cât și peste hotare. Tezele cuprinse în lucrare au fost prezentate și discutate în cadrul unor importante foruri științifice naționale și internaționale, inclusiv congrese și conferințe științifice, cum ar fi: congresele și sesiunile științifice organizate de Universitatea „Apollonia” din Iași, conferințele științifice naționale și internaționale organizate de Academia de Științe a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova, Academia Națională de Științe din Belarus, ULIM și Universitatea din Komrat.

Volumul și structura tezei include: adnotare în limbile română, engleză, rusă, lista abrevierilor, introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie și anexe. Lucrarea este expusă pe 122 de pagini text de bază și 3 anexe. Bibliografia este alcătuită din 314 surse în limba română, engleză, franceză ș. a.

CONȚINUTUL TEZEI

În compartimentul **Introducere** este abordată actualitatea și importanța temei prin evidențierea conceptelor ei principale și oportune. Sunt prezentate scopul și obiectivele tezei, noutatea științifică a rezultatelor obținute, importanța teoretică și semnificația practică, aprobarea rezultatelor cercetării științifice.

Capitolul I, intitulat **„Repere conceptual-teoretice ale cercetării comunicării în mediul virtual”**, axat pe generalizarea unei serii de date relevante referitoare la constituirea și funcționarea rețelei globale și pe elucidarea științifică a acesteia, este consacrat dezvăluirii esenței fenomenului examinat, identificării caracterului modificărilor manifeste în însușirile, rolul și funcțiile comunicării mediatice. Cercetarea bazei teoretico-metodologice a interpretărilor Internetului se bazează pe efectuarea sintezei celor mai relevante studii, consacrate problemei în cauză; pe clarificarea modului de evoluție a Internetului ca platformă comunicațional-informațională și a consecințelor înregistrate.

Afirmarea globalizării și dezvoltarea revoluționară a tehnologiilor informaționale, implicit, a Internetului, a generat o semnificativă, nouă și esențială caracteristică a comunicării actuale: unirea spațiului informațional al omenirii. În mod firesc, fenomenul respectiv a comportat sporirea interesului mediului academic pentru înțelegerea, clarificarea și interpretarea noilor situații informațional-comunicaționale și mediatice. Amploarea problematicii date a determinat sporirea exponențială a numărului de studii științifice efectuate în domeniu.

Dezvoltând accepția Internetului drept „motor al schimbărilor” [1, p. 15], cercetătorii de pe diverse meridiane ale globului au prezentat în studiile lor multiplele aspecte ale schimbărilor masive produse de evoluția Internetului (sociologia Internetului, influența Internetului asupra dezvoltării societății, noua economie, oportunitățile cybersferei, audiența Internetului și alte aspecte ale numeroaselor sale ramificații culturale, sociale și politice). În cele mai relevante studii care au reflectat principalele direcții ale cercetării academice legate de comunicarea în spațiul virtual, au fost evidențiate particularitățile și tendințele din sfera comunicațională, analizate și argumentate numeroase aspecte ale impactului social al Internetului.

Respectiv, valorificarea interpretărilor teoretice și aspectelor practice referitoare la desfășurarea activităților în mediul online devine o necesitate pentru a contura situația reală și perspectivele dezvoltării societății pe calea aprofundării cunoașterii specificului comunicării la etapa actuală a dezvoltării Internetului și a tehnologiilor informaționale, atât pe plan global, cât și cel local.

În baza studiului literaturii de specialitate, relevante pentru subiectul tezei date, în capitol se efectuează prezentarea rezultatelor cercetărilor comunicării în spațiul virtual, precum și generalizarea unor cercetări aflate în strânsă legătură cu tema, implicit, a studiilor consacrate atât problemelor comunicării în general, cât și activității mediatice, care trebuie să se adapteze la mediul online pentru a face față dezvoltării în ritm alert a tehnologiei informației, a interacțiunii între platformele mediatice digitale și tendințele jurnalismului actual.

Astăzi, mai mult ca oricând se adeverește faptul că relația dintre mass-media și societate se pune în termeni de consecințe globale, aici, referindu-ne la rolul, funcțiile și efectele mediei în sfera comunicării de masă. Așa cum la baza comunicării din societatea contemporană nu se află doar simpla informație, ci, așa cum sublinia Manuel Castells, un reputat cercetător al domeniului (cel care proclama sosirea „culturii virtualității reale” - un sistem, în care realitatea însăși (adică existența materială/simbolică a oamenilor) este „pe deplin cufundată într-un cadru de imagine virtuală, într-un univers susceptibil de a fi crezut, în care simbolurile nu sunt doar metafore, ci cuprind experiență reală”) [2, p. 386], constituită datorită unui sistem media interconectat, diversificat și omniprezent. Astfel, se construiește modelul teoretic de explicare a societății informaționale și se pune diagnosticul la multe probleme relevante ale societății contemporane, logica de rețea a structurii fundamentale a societății, care conferă informației difuzate calități și funcții deosebite, comportând modificări de sistem și transformări ale principalelor sfere ale activității umane - de la economie și politică la educație și cultură, o realitate nouă, în care capacitatea de generare a cunoașterii și procesare / gestionare a informației determină competitivitatea tuturor structurilor, devine evident că problematica Internetului constituie o problemă complexă și multiaspectuală.

În general, autorii consacrați, lucrările cărora au servit drept repere pentru cercetarea efectuată, insistă asupra faptului că schimbările din infrastructura tehnologică sunt inseparabile de dezvoltarea socială, fiindcă multe dintre activitățile sociale sunt o consecință a dezvoltării tehnologice.

Este evident că proliferarea Internetului este indisolubil legată de avântul globalizării. Deși „globalizarea” este înțeleasă de multe ori ca o „emblemă a realității” [3] (or, conceptele de „globalizare”, „societate informațională”, „comunicare”, „Internet” se pretează, în condițiile actuale, tocmai pentru o analiză conjugată) și se referă în special la fenomenul economic, în mediul științific persistă opinia că „impactul său trebuie extins la nivel social, politic și cultural” [4, p. 267].

Cercetătorii anunță sosirea economiei globale creative și este formulat, cu lux de argumente, îndemnul de a înzestra „generația NET (cei care au „crescut digital”, maturizarea efectivă a cărora s-a produs în mediul digital) cu abilități de gândire, diferite decât cele necesare pentru epoca industrială” [5, pp. 122-123]. Pornind de la premisa ascensiunii comerciale a Internetului, însoțite de „creșterea informației integrative, a comunicării și a platformelor de internet care construiesc comunități, cum ar fi blogurile, wiki-urile sau site-urile de rețele sociale”, se constată că acest lucru „nu numai că a determinat dezvoltarea de noi concepte – software social, social media etc.” – dar a contribuit la manifestarea unui optimism techno-determinist, iar „noul web” aduce „o nouă democrație economică (...) în care toți avem un rol principal” [6, p. 15].

Dar, în prim-plan apare nu doar economia, dar și comunicarea. În această „epocă a comunicării”, care se caracterizează printr-o revoluție a informațiilor, „crește dramatic potențialul de partajare a informațiilor pe tot globul. Revoluția informațională la care asistăm astăzi a fost comparată cu inventarea tiparului mobil în secolul al XV-lea sau cu trecerea de la o societate agrară la una industrială în secolul al XIX-lea” [7, p. 2].

Și rolul integrator pentru toate sferile activității umane revine informației, tehnologiilor informaționale, Internetului.

În ultimii ani s-a conturat o tendință de cercetare, axată asupra rolului pe care îl are Internetul în dezvoltarea activismului civic și în legitimarea așa-numitei informații alternative [8]. Se analizează rolul comunicării online în organizarea unor acțiuni civice și, în general, în formarea unor „contra-discursuri” la cele dominante.

O altă idee semnificativă este cea referitoare la chestiunea utilizării („usage”) Internetului, unde se constată că acesta are ritmul cel mai rapid de răspândire dintre toate mijloacele de comunicare. În acest context, existența decalajelor dintre țările unde a pătruns Internetul va avea grave consecințe asupra structurii comunicării și culturii în viitor. Modelul lui Van Dijk, de exemplu [9, pp. 24-26] este unul complex și multiaspectual, prin care se încearcă lansarea unui cadru teoretic de studiu al decalajului digital.

O caracteristică esențială a Internetului, semnalează specialiștii, ar consta în faptul că prin intermediul acestuia se creează un mediu principal nou al comunicării, elementele căreia în anumite privințe coincid, altele – completează, iar unele prezintă o alternativă a mediului social și comunicațional contemporan.

Totuși, cea mai mare parte a cercetărilor consacrate Internetului acordă o atenție deosebită impactului acestuia asupra societății, proceselor sociale, lucru ilustrat printr-o lucrare colectivă, „19 Key Essays on How Internet is Changing our Lives” [10] care, printr-o abordare multiaspectuală, contribuie la înțelegerea complexității fenomenului. Calificând Internetul ca cel mai puternic agent al schimbării din istoria recentă, catalizator cheie al celei mai extinse și rapide revoluții tehnologice din istorie, autorii volumului au reușit să evidențieze și să argumenteze importanța de-a dreptul „crucială” a Internetului.

Cercetările ce au ca obiect interpretarea transformărilor produse în sfera comunicațională odată cu afirmarea Internetului ar putea fi sistematizate în câteva categorii de bază, având în vizor: a) circumstanțele globalizării, care generează emergența unei societăți noi, în care Internetul reprezintă un element indispensabil, un mijloc care asigură mondializarea informației, comunicării, economiei, educației, culturii; b) studiul caracterului de rețea al societății contemporane, cu o vizibilă influență asupra instituțiilor sociale; c) prognozarea și elucidarea consecințelor sociale ale dezvoltării Internetului; d) explicarea caracteristicilor mediului comunicațional universal, în care domină mecanismele de virtualizare a spațiului public, ca efect al funcționării noilor tehnologii informațional-comunicaționale în cadrul cărora Internetul devine interpretat ca un fenomen social, ca un spațiu virtual al interconexiunilor ample, manifeste și accesibile; e) impactul Internetului asupra unor aspecte particulare ale activității umane, considerate atât pe plan local, cât și cel global, în special, asupra comunicării, implicit, comunicării mediatice.

În definitiv, studiile consacrate Internetului generează o serie de întrebări, gen: „Care sunt contururile acestui câmp emergent?”, cu rădăcini disciplinare diverse, metodele abia formate și un obiect de studiu în continuă evoluție”. Cu toate acestea, se pledează pentru asocierea schimbărilor tehnologice cu transformările fundamentale în

societate, legând astfel „studiile Internetului” de „studiile informației” prin concepte precum societatea informațională, societatea cunoașterii, era informațională și societatea de rețea. Acest lucru, mai mult decât concentrarea asupra tehnologiei, aduce un filon bogat de dezvoltare teoretică și argumente practice, împreună cu necesitatea unei perspective interdisciplinare [11, p. 11]. Și este evident că fiecare zi aduce necesitatea unor abordări noi, depășind limitele cercetărilor clasice, pentru a clarifica tendințele înregistrate în evoluția Internetului și a elucida problemele de cercetare emergente, inclusiv, cele ale comunicării mediaticice.

Avansarea Internetului a determinat atenția cercetătorilor, acordată componentei mediaticice - mass mediei actuale. În studiile efectuate se constată mutații în evoluția mediei tradiționale datorate Internetului: în Era informației, Internetul are aceeași semnificație ca și presa tradițională, tipărită, în societatea industrială, însă noile mijloace de comunicare au la origine conceptul satul global, atribuit lui M. McLuhan [12], fiind de fapt un indiciu al fenomenului globalizării. Noua civilizație informațională se bazează pe disponibilitatea și accesibilitatea universală a informației. Studiile întreprinse concluzionează că media „are nevoie permanentă de fluxuri de informații pentru transmiterea constantă de știri” [13, p. 133].

Apariția și afirmarea noilor media, dezvoltarea platformelor de socializare și a altor modalități și formate de producere și transmitere a informațiilor, precum Facebook, Twitter, iPhone, iPad, Google, „smart TV”, etc., potolesc în permanență setea de informație, modificând-o substanțial în raport cu cea difuzată de media tradițională [14, p. 137].

Transformările vizează nu doar content-ul, dar și audiența mediei din spațiul virtual. Cercetătorul olandez Mark Deuze a remarcat faptul că noile media sfidează unul din miturile fundamentale ale jurnalismului, și anume că „jurnaliștii determină ce va vedea, asculta și citi publicul” [15, p. 146]. În lumea contemporană, caracterizată de un nivel global de interdependență, capacitatea de a influența fluxurile informaționale și mesajele mediei se transformă într-un instrument important de stabilire a agendei politice.

Se schimbă și modul de consum al produselor mediaticice, audiența își asumă calitatea de „user”: cititorul, telespectatorul, radioascultătorul devine activ, el vrea nu doar să aleagă programul pe care-l va urmări, dar și să interacționeze, să influențeze, să participe la procesul de producere a mediaprodusului. În al doilea rând, utilizatorul adoptă acțiunea „multitasking” (multifuncționalitate), fiind capabil să obțină simultan informația din mai multe surse, să reacționeze la ea, să comunice propriul punct de vedere.

Tocmai în direcția elucidării aspectelor complexe legate de dezvoltarea Internetului și a noilor media sunt concentrate eforturile cercetătorilor, practic, de pe toate meridianele globului [16]. În România ar trebui menționate lucrările consistente, semnate de Dorina Guțu [17], Antonio Momoc [18], Taseșe Tănase [19], Călin Sinescu [20], Camelia Beciu [21], Daniel Burtic [22], Alexandru Ulmanu-Brăduț [23], Bogdan Oprea [24] ș. a.

Cât privește examinarea problematicii Internetului de cercetătorii din Republica Moldova, vom semnala contribuția comunității științifice la clarificarea anumitor probleme legate de valorificarea spațiului virtual, constatând, mai întâi de toate rolul semnificativ în această privință al colaboratorilor Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării a Universității de Stat din Moldova.

În mod firesc, problemele utilizării tehnologiilor informaționale în activitatea mass-mediei s-au aflat în vizorul prof. Georgeta Stepanov, autoare a studiilor importante în domeniu [25]. Prof. Constantin Marin, în recenta sa monografie „Mass-media în postcomunism” dezvăluind în detalii itinerarul parcurs de media autohtonă, a remarcat: „Remodelarea mediilor tradiționale s-a produs, pe de o parte, prin lansarea versiunilor lor electronice, adaptate la rigorile și avantajele Internetului, iar pe de alta – în conceperea unor medii noi (new media) care au integrat cuvântul scris, sunetul și imaginea în coordonatele „gramaticii digitale” [26, p. 30].

De menționat că proliferarea Internetului, în viziunea cercetătorilor din Republica Moldova, poate genera nu doar satisfacții profesionale, dar este, totodată, și generatoare a anumitor îngrijorări vis-à-vis de destinul presei tipărite, determinând, cum arată cercetătoarea Victoria Bulicanu, situația „Good bye to the age of newspapers” [27, p. 302]. Preocuparea pentru precizarea căii de dezvoltare actuale a mediei caracterizează o serie de articole, semnate de cercetătoarea Mariana Tacu [28]. Autoarea accentuează în studiile întreprinse aspecte esențiale ale metamorfozelor care provin din interacțiunea / confruntarea mediilor tradiționale cu noile posibilități, determinate de ascensiunea digitală. Pe același făgaș de explicare a unor consecințe pentru media, provenite din utilizarea intensă a Internetului, se plasează o serie de studii valoroase – autori A. Dumbrăveanu, M. Guzun, M. Lescu, D. Țurcanu, L. Tugarev - în care au fost elucidate unele particularități ale fenomenului Internetului în aplicare la practica jurnalistică [29; 30; 31; 32; 33].

Capitolul plasează cercetarea problemei examinate în câmpul teoriilor interacționismului social, dependenței față de mass-media, teoriei informației, determină aspectele metodologice ale cercetării.

În Capitolul II, intitulat „**Avantaje și dezavantaje ale Internetului pentru comunicarea mediatică**”, se fac referiri la un șir de probleme generate de afirmarea societății informaționale, aspect ce preocupă acum toate societățile moderne, interesate în stabilirea unui cadru adecvat, inclusiv cadrul legal, în care să se dezvolte interacțiunile în acest domeniu. Societatea informațională, constituită datorită Internetului, este un domeniu nou și original, cu o problematică specifică, ce include și cercetarea evoluției și apariției unor noi forme de jurnalism. Drept urmare, problemele sociale, dar și de ordin juridic pe care le implică, sunt complexe, chiar dacă sunt la îndemână conceptele și instituțiile dreptului clasic, care și-au dovedit valabilitatea de-a lungul vremurilor.

Caracterul dual al Internetului – ca sursă de obținere a informației și, totodată, ca oportunitate de difuzare a informației – servește drept cauză pentru dezvoltarea lui vertiginoasă. În esență, acesta este un mediu informațional universal, care include toate

tipurile posibile de surse. Internetul, totodată, reprezintă joncțiunea mediilor informaționale particulare (televiziunea, radioul, filmul, comunicarea orală și scrisă), oferind posibilitatea consultării de informații sub formă de texte, fotografii, scurte secvențe video sau audio, mesagerie, editare și difuzare de informații, acces la calculatoare depărtate prin aplicații sau servicii), unindu-le în spațiu informațional unic. Astfel Internetul este concomitent și un ocean imens al informației, dar și o „plasă” cu care poate fi pescuită informația necesară.

În capitol se argumentează poziția cu privire la Internet ca factor major al dezvoltării comunicării, sunt explicate provocările cotidiene ale Internetului, se descifrează avantajele și dezavantajele comunicării în spațiul virtual, sunt evidențiate măsurile luate în România și Republica Moldova pentru integrarea în piața IT europeană.

În prezent, Internetul apare drept o forță capabilă să potențeze cunoașterea și comunicarea, un mediu de interacțiune la scară planetară, cu implicații sociale, științifice și culturale dintre cele mai complexe, multiple și profunde. Corespunzător, cercetătorii au la dispoziție o multitudine de surse pentru interogații investigative pentru a explora tendințele înregistrate, incluzând site-uri web și variantele acestora (de exemplu, portaluri, site-uri de știri, versiunile electronice ale mediei tipărite, jurnale web, wiki ș. a.), precum și alte forme ale comunicării mediate de computer (rețele sociale, forumuri de discuții, camere de chat, platforme multimodale interactive, mesagerie instantanee, mesagerie text etc.), generând o bogăție de probleme și fenomene noi pentru investigare. „Abundența paginilor web și diversitatea lor de formă și funcție (precum și ușurința fără precedent cu care conținutul poate fi colectat și analizat folosind instrumente automate) oferă oportunități aparent nelimitate pentru cercetare” [34, p. 233].

Astăzi sunt suficiente analize referitoare la relația dintre convergența tehnologică și noul sistem media alcătuit din platforme precum Facebook, LinkedIn, Twitter, GooglePlus, oferind instrumentele necesare pentru stimularea acțiunii de identitate pe online. Experții constată că era digitală semnifică modificarea esențială a situației mediei tradiționale prin noile relații ce se stabilesc cu audiența (interactivitate), noul limbaj (multimedia) și recurgerea la oportunitățile hipertextului. Toate aceste caracteristici reprezintă apanajul indispensabil al jurnalismului actual. Practic, toate publicațiile plasate pe site-urile WEB au referințe la alte surse, uneori, audio și video file-uri, ceea ce, în esență, reprezintă hipertextul. Căutarea informației în acest caz este facilitată și oferă utilizatorilor o libertate în procesarea textelor. Noile tehnologii anulează barierele existente altădată în fața lansării producției mediatice pe piața mondială și contribuie potențial la extinderea auditoriului, la diversificarea resurselor mediatice. Mass-media este „omniprezentă și atotștiutoare întrucât creează o nouă realitate – hiperrealitate – alcătuită din conduita oamenilor și imagini ale mediilor de informare” [35, p. 32].

Comunicarea mediatică, datorită Internetului, obține noi și inedite valențe. Analiza întreprinsă în capitol se referă la schimbările cardinale care se produc sub influența Internetului în cadrul proceselor comunicaționale contemporane, la

reconfigurarea practicilor de comunicare, dezvoltarea unui nou tip de jurnalism, axat pe forme noi de interacțiune cu audiența, toate acestea rezervându-i Internetului statutul de element major al acțiunii comunicaționale. Referitor la fenomenul comunicării mediatice, de menționat rolul acesteia de a identifica și de a integra valorile fundamentale care reprezintă, pentru organizații și comunități o oportunitate să se dezvolte și să se adapteze, dinamic, schimbărilor rapide intervenite. Atât în societate, cât și în orice companie, totul se bazează pe comunicare care implicit determină și apariția de noi profesii.

În capitol sunt supuse analizei problemele concrete generate de utilizarea Internetului – fenomenul supraabundenței informației, pericolul înaltului potențial manipulativ al informației distribuite prin Internet, riscurile reale de distorsionare a realității în mediul virtual prin rețelele de socializare, limbajul Internetului, combaterea trolilor, haterilor, pirateriei, necesitatea de a anihila „tirania comunicării” [36, p. 32], provenită din extinderea spațiului public în spațiul intim prin intermediul mass-mediei în format online sau evitarea situației când digitalizarea poate deveni un amplificator pentru inegalitățile sociale existente ș. a.

O atenție aparte este acordată fenomenului dependenței de Internet care poate aduce un mod de viață, atunci când relaționarea prin intermediul calculatorului este de natură să producă mutații suficient de grave, să limiteze foarte mult capacitatea persoanei de a observa și de a fi observați de cei din jur, de a se înțelege, de a fi în ultima instanță normal în comportament. În general, tema siguranței pe Internet este interpretată, mai ales, sub aspectul influenței produse asupra copiilor, reieșind din faptul că o mare parte dintre infracțiunile săvârșite online implică diferite forme de hărțuire sau agresiune pe Internet. Copiii și persoanele tinere sunt, în special, vulnerabile la aceste acțiuni; de cele mai multe ori, este foarte ușor să le fie câștigată încrederea prin tehnici de înșelătorie. Aceste acțiuni pot începe pe rețelele sociale, dar adesea se mută în lumea reală, unde se transformă în infracțiuni precum șantajul sau forme de abuz psihologic, îndreptat împotriva copiilor. Este necesară și judicioasă, în acest context, discuția cu privire la dreptul informării și comunicării, cel care suplimentează actualul sistem de drept public și privat, și căruia va trebui să i se găsească în curând un ansamblu coerent, o abordare și definiție logică pentru a respecta corectitudinea în ceea ce privește tratarea datelor și serviciilor dedicate informației.

În Capitolul al-III-lea, „**Efectele Internetului asupra jurnalismului contemporan**” se regăsesc caracteristicile impactului Internetului asupra sistemului mediatic actual. Cercetarea desfășurată în vederea elaborării prezentei teze a evidențiat faptul că relația dintre jurnalism și Internet este mult mai complexă decât pare la prima vedere. Spațiul virtual exercită o influență imensă asupra gradului de însușire a sistemului de valori împărtășite și priorităților comportamentale ale omului. Tocmai de aceea, studiul problemelor legate de dezvoltarea Internetului, de chestiunile interacțiunii comunicaționale în spațiul virtual devine unul prioritar și de o însemnătate deosebită.

Așa cum dinamica dezvoltării jurnalismului configurează un peisaj multivalent al mediilor în continuă schimbare, comportând emergența spectaculară a noilor forme și

paradigme mediatice, atenția este acordată aprofundării înțelegerii Internetului drept catalizator de apariție și afirmare a unor forme mediatice noi, a unor inovații social-comuniceționale.

În baza câtorva criterii de clasificare (profiluri profesionale, canale mediatice, tematica subiectelor abordate, modalitatea de elaborare a materialului jurnalistic) a fost conturată panorama mediei actuale, diversitatea activității jurnalistice considerate confirmând faptul că elementele jurnalismului clasic sunt prezente și utile pentru crearea produsului mediatice solicitat, în ziua de azi și în circumstanțele actuale, de publicul societății globale. A fost evidențiată tendința mediei de a profila noi modele (modelul jurnalismului politic-interpretativ, predilecția manifestată față de jurnalismul de investigație ș. a.). În pofida unor particularități specifice, care țin de tematica subiectelor, timpul și modalitatea de elaborare a materialului jurnalistic, mijloacele de comunicare utilizate sau profilul profesional al jurnalistului, aceste tipuri ale jurnalismului contemporan au la bază aceleași principii: actualitate, importanță, proximitate geografică și temporală, obiectivitate, veridicitate. Pornind de la ideea impactului social și a rolului major al jurnalismului, cercetarea a relevat că jurnalismul de la începutul secolului XXI, se bazează pe aceleași principii pe care le-a moștenit încă de la apariția și constituirea ca profesie: furnizarea informațiilor de interes public, actuale, utile, veridice. O astfel de abordare a jurnalismului permite interpretarea acestui gen de activitate drept angajament al celor implicați în procesul de comunicare mediatice. Noile mijloace de comunicare în masă și dezvoltarea Internetului au contribuit, după cum se constată în urma cercetării, la evoluția jurnalismului clasic și la tendința lui de migrare în mediul online, într-o formă nouă, readaptată la cerințele industriei mediatice din prezent, pronunțate nu doar în cazul publicațiilor afirmate și de semnificație majoră, dar și în cazul unor publicații specializate sau insignifiante ca tiraj.

Vasta activitate jurnalistică din prezent este marcată de apariția de noi forme de jurnalism, care sunt rezultatul impactului rețelelor globale și demonstrează că Internetul are un impact tot mai pregnant, asupra sistemului social, economic, mediatice și contribuie la modificarea jurnalismului contemporan.

Toate aceste transformări reprezintă și provocări pentru operatorii mediei, în primul rând vizând calitatea jurnalismului și problema supraviețuirii profesiei ca atare.

În capitol a fost urmărită demonstrarea și argumentarea tezei cu privire la rolul Internetului în calitatea lui de catalizator al comunicării mediatice. Analiza efectuată se axează pe evidențierea caracteristicilor constitutive ale unor forme noi de jurnalism, afirmate în practica media din Occident, cu perspective de manifestare în jurnalismul local: data journalism, jurnalismul de precizie, jurnalism de investigație asistat de calculator, jurnalismul mobil, jurnalismul interactiv, blogul, backpack journalism, solo journalism, long-read, jurnalismul global ș. a.

Avansarea noilor tehnologii informaționale nu a comportat însă doar proliferarea unor forme mediatice, axate pe relatere operativă (de maximă rapiditate), predominarea formelor concise a materialelor și exploatarea așa-numitei „clip-gândirii”. În acest mod, Internetul poate contribui și la adaptarea materialelor voluminoase la condițiile spațiului virtual. Un exemplu în acest sens este afirmarea unui format deosebit, cunoscut cu

denumirea long read. Se referă la publicații în Internet, de un mare volum și incluzând elemente audiovizuale.

O atenție specială este acordată în capitol elucidării conceptului de jurnalismul cetățenesc. Sunt identificate trăsăturile esențiale care însoțesc dezvoltarea acestui tip de jurnalism, manifestate tot mai frecvent și pronunțat: a) jurnalismul cetățenesc îmbogățește și totodată amplifică fenomenul mediatic; b) jurnalismul cetățenesc contribuie la dezvoltarea spiritului participativ în societate, determină consecvența proceselor de democratizare. Scopul acestei participări (specifice) rezidă în oferirea de informații independente, credibile, nefiltrate de vreo instanță și cuprinzând, în măsura posibilului, panorama vastă a realității, un spectru amplu al ei, deci, variate, relevante și semnificative (din punctul de vedere al autorului) – informații indispensabile funcționării unui sistem democratic. Astfel, pe lângă faptul că este o sursă de informare, educație și socializare jurnalismul cetățenesc îi ajută pe membrii publicului să-și exprime opiniile și să le aducă la cunoștința audienței. Numărul mare de bloguri comunitare, conturi pe Twitter, Facebook și YouTube, cu avalanșa zilnică de postări pe Internet, servesc drept exemplu în acest sens.

Generalizarea experienței activității mediatică din ultimii ani este facilitată de încadrarea formelor mediatică apărute sub semnul Internetului într-un amplu tabel, care înfățișează evoluția jurnalismului și permite evaluarea lui pe principiul investigației în plan comparativ. Analiza comparată a noilor forme de jurnalism contemporan oferă posibilitatea constatării faptului că acest gen de activitate este marcat în mod evident de apariția și dezvoltarea Internetului, precum și utilizarea noilor mijloace de comunicare în procesul de creare a produsului mediatic. Este evident că Internetul contribuie la dezvoltarea creativității în sfera mediatică, atât pe plan individual, cât și în cadrul instituțiilor media. De remarcat faptul că noile forme de jurnalism au fiecare particularitățile prin care se diferențiază și / sau converg în cadrul jurnalismului contemporan, dar ele sunt, în bună parte continuitate a jurnalismului clasic, evoluție calitativă a sa și, chiar în condițiile schimbărilor tehnologice, respectă aceleași principii de bază și etape de elaborare a materialului jurnalistic. Este importantă, în spiritul cercetării întreprinse elucidarea îngemănării între continuitate și inovație în domeniu, dezvăluirea potențialului jurnalismului în cadrul manifestării formelor tradiționale.

Examinarea particularităților jurnalismului contemporan, urmărirea dinamicii dezvoltării acestui fenomen oferă posibilitatea conturării unui tablou multivalent al mediilor în continuă schimbare, în condițiile progresului informațional și formării noii realități mediatică.

Clasificată după criteriul „tematica subiectelor abordate în presă”, actuala activitate jurnalistică poate fi divizată în: jurnalism social, jurnalism economic, jurnalism politic, jurnalism cultural, jurnalism sportiv, jurnalism de mediu. Aceste ramuri ale jurnalismului cuprind cele mai importante domenii de activitate umană, specifice societății globale, și sunt prezente în rubricile ziarelor cu caracter general sau cele ale edițiilor de știri.

De asemenea, capitolul cuprinde reflecții analitice referitor la media din România și din Republica Moldova, la condițiile de afirmare și la reperele conceptuale

noi ale acestora. Capitolul conține referiri cu privire la cadrul funcțional al presei, în vederea determinării mecanismelor și proceselor prin care jurnalismul se implică în reflectarea realităților cotidiene. Totodată este cercetată realitatea socio-economică ca subiect prioritar de reflectare a problematicii în mass-media și sunt analizate principiile de mediatizare, în vederea socializării și culturalizării audienței.

CONCLUZII GENERALE

În urma cercetării efectuate, au fost formulate o serie de **concluzii**:

1. Ascensiunea uluitoare a tehnologiilor informaționale pe parcursul ultimelor decenii și afirmarea spectaculoasă a Internetului au determinat apariția unei adevărate avalanșe de studii în mediul academic, dedicate problematicii în cauză. Cercetările întreprinse abordează multiple aspecte ale schimbărilor masive produse de evoluția Internetului. De o importanță aparte în acest context sunt studiile ce plasează în vizorul lor evoluția comunicării mediatice, situația mass-mediei actuale în fața implacabilelor transformări, determinate de proliferarea noilor tehnologii informaționale și configurarea unui nou spațiu informațional-comunicațional [37; 38].

2. Utilizarea Internetului s-a răspândit pe scară largă atât în Uniunea Europeană (UE) cât și pe plan mondial. Peste două treimi din populație utilizează Internetul zilnic în UE. Din această cauză, Uniunea Europeană trebuie să facă față multor provocări tehnice, cum ar fi furnizarea unui mare număr de adrese virtuale, capacități de stocare și de transfer, precum și elaborarea unor standarde tehnologice pe întreg teritoriul său, care să asigure interoperabilitatea, protejarea vieții private online sau accesibilitatea. Procesele comunicaționale în aceste circumstanțe, obțin noi și inedite nuanțe, adăugând valențe noi comunicării mediatice propriu-zise. Ca fenomen nou, rețelele de socializare devin extrem de importante, atât pentru utilizatorii individuali, cât și din punct de vedere social. Instrumente de socializare sunt la îndemâna oricui cce deține abilități standard de operare a calculatorului. Institutele de statistică din Occident avertizează că în deceniul actual, nivelul de instruire și de cultură clasică al noilor generații va scădea dramatic din cauza utilizării abuzive a Internetului [39].

3. Pe lângă beneficiile pe care le aduce în societatea contemporană Internetul, se manifestă tot mai pronunțat și pericolele pe care le comportă: o serie întreagă de riscuri și probleme legate de securitatea mediului informațional, lansarea unor informații nocive, tendențioase. Analizele realizate la nivelul organismelor europene privind trendul delincvenței definesc criminalitatea informatică ca o ramură importantă a crimei organizate la nivelul țărilor UE [40]. În prezent, există mai multe prevederi legale în vigoare, cuprinse în legi speciale, care reglementează diferite fapte/situații în legătură cu sistemele informatice ori societatea informațională în ansamblul ei. Din analiza dispozițiilor cu caracter penal se poate trage concluzia că există un cadru legal coerent și conform cu ultimele dispoziții internaționale în domeniu. Se poate realiza, prin mijloacele existente, o protecție efectivă a valorilor sociale din acest domeniu, obținându-se prevenția generală a săvârșirii de infracțiuni cibernetice și protecția utilizatorilor Internetului în raport cu activitățile reprobabile – tot mai numeroase și agresive din plan intern și extern, ce aduc numeroase prejudicii.

Examinarea particularităților jurnalismului contemporan, urmărirea dinamicii dezvoltării acestui fenomen oferă posibilitatea conturării unui tablou multivalent al mediilor în continuă schimbare, în condițiile progresului informațional și formării noii realități mediatice. Avansarea noilor tehnologii informaționale a comportat apariția de

noi forme de jurnalism, care sunt rezultatul impactului rețelelor globale și demonstrează că Internetul are un impact tot mai pregnant, asupra sistemului social, economic, mediatic și contribuie la modificarea jurnalismului contemporan.

4. Evoluțiile tehnologice din Era digitală, respectiv, din mass-media virtuală atestă deja posibilitatea apariției de noi domenii de activitate legate în primul rând de caracterul dual al Internetului, identificat, în primul rând, drept sursă de obținere a informației și, totodată, drept oportunitate de difuzare a informației ce servește ca premisă pentru dezvoltarea lui într-un ritm accelerat.

5. Internetul ca latură specifică a globalizării va beneficia constant de noi performanțe tehnologice ceea ce va face ca rețelele de lucru între jurnaliști să dispună de noi punți atât în diseminarea informațiilor, cât și în construirea de noi relații dinamice cu audiența sa.

6. Calea în ascensiune pe care o parcurge actuala comunicare mediatică se dovedește a fi intrinsec legată de dezvoltarea tehnologiilor informaționale, determinând afirmarea unor noi modalități de reflectare a realității, ritmul și conținutul transformărilor sferei mediatice.

Rezultatele cercetării au comportat confirmarea ipotezei / ipotezelor prealabile și au determinat soluționarea **problemei științifice** – elucidarea impactului produs de Internet asupra unor aspecte esențiale ale comunicării mediatice contemporane, oferind posibilitatea prezentării unui tablou actualizat al stării de fapt a comunicării mediatice în contextul transformărilor impuse de ascensiunea tehnologiilor informaționale, dezvăluirii particularităților transformărilor produse în sfera mediatică.

RECOMANDĂRI

De ordin general:

1. Instituțiile mediatice, ONG-urile din domeniu ar trebui să țină cont de circumstanțe în schimbare, adaptându-și mesajele și stăruind asupra educației noii culturi mediatice în societate: apariția mediului virtual și a tehnologiilor aferente au schimbat ireversibil viața de zi cu zi a oamenilor, comunicarea, capacitatea de înțelegere a lucrurilor și fenomenelor, posibilitățile de dezvoltare și exprimare. Este evident că societatea trebuie să depună în continuare un efort considerabil ca să răspundă la dezvoltarea tehnologiei în ritm accelerat prin adaptare adecvată, prin încercarea de a conștientiza și a înțelege tendințele de realizare a comunicării în spațiul virtual.

2. Instituțiile din domeniul educației, inclusiv, Ministerul Educației și Cercetării, ar trebui să întreprindă acțiuni concrete, orientate spre pregătirea audienței pentru receptarea mesajelor provenite din spațiul virtual: înțelegerea și cunoașterea riscurilor din mediul online constituie cel mai important pas în evitarea și contracararea lor. Păstrarea siguranței în mediul online a devenit o obligativitate pentru dezvoltarea optimă a copiilor. Respectiv, este necesar ca activitatea educațională din școli să valorifice programe utile, asociate problemelor Internetului. Și părinții trebuie să fie, la

fel, conștientizați și responsabilizați (prin lecții, seminare, cursuri) pentru activitatea online a copiilor.

De ordin normativ:

3. Elaborarea politicilor și legilor (Ministerul Justiției) trebuie efectuată în contextul unui efort susținut care trebuie întreprins în vederea creării cadrului legislativ specific societății informaționale, bazate pe cunoașterea și asigurarea compatibilității legislației internaționale, în vederea prevenirii și sancționării stărilor infracționale. Se impune o reformă de amploare, cu modificări specifice ale structurii Codului Penal, iar în ceea ce privește criminalitatea informatică, în noua legislație este necesar să se regăsească referiri la delictul contra datelor și sistemelor informatice.

De ordin instituțional:

4. Politicile editoriale ale instituțiilor mediatice ar trebui să fie corelate la tendințele dezvoltării sferei mediatice, ajustate prin reglementări de ordin legal, date științifice, prevederi deontologice, pentru eficientizarea activității acestora.

5. Dezvoltarea adecvată a jurnalismului online / Internet jurnalismului poate fi monitorizată de un Comitet, inițiat pe lângă Consiliul Presei și CA.

6. Devine necesară atragerea atenției comunității jurnalistice asupra oportunității de a „legaliza” profesia de jurnalist–Internet, alcătuirea cadrului ei de referință, incluzând multitudinea dinamică de drepturi și îndatoriri funcționale respective, reflectată și în Cadrul Național al Calificărilor.

7. Este nevoie de organizarea instruirii și formării continue a jurnaliștilor (prin cursuri, traininguri, mese rotunde) pentru formarea competențelor și abilităților profesionale, racordate la dinamica tehnologiilor informaționale, corelate cu cerințele timpului.

8. În Programele de studii de nivel liceal și universitar trebuie să fie introduse teme adecvate cu aspecte referitoare la efectele nocive pe care le poate avea Internetul asupra studenților, tineretului și care pot afecta grav procesul de educație.

9. Este necesară continuarea și aprofundarea cercetărilor în domeniul activității mediatice în spațiul virtual, inclusiv, a jurnalismului cetățenesc, privind contribuția noilor forme de jurnalism la dezvoltarea comunicării mediatice și aducerea în prim plan a unor evenimente în cazul inaccesibilității lor pentru jurnalismul profesionist. Pe plan teoretic, studiile pot servi ca punct de reper pentru elaborări științifice noi, în domeniile subiectelor care vizează Internetul, jurnalismul, în general, și presa online, în particular, pentru o valorificare mai bună a oportunităților oferite de noile tehnologii informaționale.

BIBLIOGRAFIE

1. CASTELLS, Manuel (Ed.). *The network society: a cross-cultural perspective*. Northampton: Edward Elgar Pub., 2004. 464 p. ISBN 1843765055.
2. CASTELLS, Manuel. *The Information Age: Economy, Society and Culture*. Volume 3: End of Millenium. 2nd ed. Oxford: Wiley Blackwell, 2010. 488 p. ISBN 978-1-4051-9688-8.
3. MORARU, Victor, RUSNAC, Gheorghe. Globalizarea ca emblemă a realității. În: *Moldoscopie* (Probleme de analiză politică), 2018, nr. 2 (81), pp. 133-140. ISSN 1812-2566.
4. SOPRONI, Luminița, HORGA, Ioan. Global communication as a result of globalization and informatization. În: Bârgăoanu, Alina, Pricopie, Remus. *Education, Research and Innovation. Policies and Strategies in the Age of Globalization*. București: Comunicare.ro, 2008, pp. 267-273. ISBN 978-973-711-161-6.
5. TAPSCOTT, Don. *Grown Up Digital: How the Net Generation is Changing Your World*. New York: The McGraw-Hill, 2009. 368 p. ISBN 978-0-07-150863-6.
6. TAPSCOTT, Don, WILLIAMS, Anthony D. *Wikinomics: How Mass Collaboration Changes Everything*. New York: Penguin, 2007. 368 p. ISBN 978-1591843672
7. KAUL, Vineet. The Changing World of Media and Communication. In: *Journal of Mass Communication and Journalism*, 2012, Vol. 2, Issue 6, pp. 1-5. ISSN 2165-7912.
8. CAMMAERTS, Bart, CARPENTIER, Nico (Eds.). *Reclaiming the media: communication rights and democratic media roles*. Bristol: Intellect, 2007. 288 p. ISBN 978-1841501635.
9. VAN DIJK, Jan. *The digital divide*. Cambridge: Polity, 2020. 208 p. ISBN 978-1509534456
10. CASTELLS, Manuel et al. (Eds.). *19 Key Essays on How Internet is Changing our Lives*. Madrid: Turner Publicaciones, 2015. 478 p. ISBN 978-8415832454.
11. LIVINGSTONE, Sonia. Critical debates in internet studies: reflections on an emerging field. În: James Curran, Michael Gurevitch (Eds.) *Mass Media and Society*. 4th edition. London: Hodder Arnold, 2005, pp. 9–28. ISBN 978-0340884997.
12. McLUHAN, Marshall. *The medium is the Massage: An Inventory of Effects*. London: Penguin 2008 (Prima ediție: 1967). 160 p. ISBN 978-0141035826
13. PERU-BALAN, Aurelia, BAHNEANU, Vitalina. Războiul informațional, propaganda, fake-news: controlul asupra percepției publice. În: *Moldoscopie* (Probleme de analiză politică), 2018, nr. 1 (80), pp. 128-149. ISSN 1812-2566.
14. PINTILII, Ionel. The metamorphoses of the perception of journalism under the influence of the Internet. În: *Философия и вызовы современности: к 90-летию Института философии НАН Беларуси*. В 3 т. Т. 2 / Ин-т философии НАН Беларуси. – Минск: Четыре четверти, 2021, pp. 137-138. ISBN 978-985-581-489-5.

15. DEUZE, Mark. What is Multimedia Journalism? In: *Journalism Studies*, 2004, Vol. 5, nr. 2, pp. 139–152. ISSN 1461-670X.
16. TANDOC, Edson Jr. et al. Diversifying Diversity in Digital Journalism Studies: Reflexive Research, Reviewing and Publishing. În: *Digital Journalism*, 2020, Vol. 8, nr. 3, pp. 301-309. ISSN 2167-0811.
17. GUȚU, Dorina. *New media*. Ed. a 2-a. București: Tritonic, 2007. 229 p. ISBN 978-9737332752.
18. MOMOC, Antonio. Provocările jurnalismului în era digitală: dezinformare, militantism, propagandă. Cenzura și fake news în timpul războiului din Ucraina. In: *Polis. Journal of Political Science*, 2022, N 2 (36), pp. 77-92. ISSN 1221-9762.
19. TĂNASE, Tasențe. *Comunicarea politică prin social media și reacțiile publicului online*. București: Editura Universitară, 2014. 237 p. ISBN 978-606-28-0092-5.
20. SINESCU, Călin. Internetul și comunicarea politică. In: *Cogito*, 2009, nr. 1, pp. 109-120. ISSN 2068-6706.
21. BECIU, Camelia. New media și reconfigurarea sferei televizuale. Construcția mediatică a publicului activ. In: *Revista Română de Sociologie*, serie nouă, 2010, anul XXI, nr. 5–6, pp. 468–490. ISSN 1224-9262.
22. BURTIC, Daniel. *Inovare și transformare în industria media*. București: Editura economică, 2018. 224 p. ISBN 978-973-709-869-6.
23. ULMANU-BRĂDUȚ, Alexandru. *Cartea fețelor. Revoluția Facebook în spațiul social*. București: Humanitas, 2011. 276 p. ISBN 978-973-50-3008-7.
24. OPREA, Bogdan. *Fake news și dezinformare online: recunoaște și verifică*. Manual pentru toți utilizatorii de Internet. Iași: Polirom, 2021. 240 p. ISBN 978-973-46-8418-2.
25. STEPANOV, Georgeta. The positive impact of modern information technologies on journalistic production. The case of written press. În: *International Journal of Communication Research*, 2019, Vol. 9, Issue 1, pp. 32-37. ISSN 2246-9265.
26. MARIN, Constantin. *Mass-media în postcomunism*. Chișinău: CEP USM, 2021. 344 p. ISBN 978-9975-158-75-6.
27. BULICANU, Victoria. Europeanizarea presei moldovenești din perspectiva tehnologiilor informaționale utilizate. În: *Intertext*. Ediție specială, 2016, pp. 300-304. ISSN 1857-3711.
28. TACU, Mariana. Technological progress: generator of changes in the media field. În: *Studia Universitatis Moldaviae*, 2021, nr. 12 (158), pp. 9-13. ISSN 1814-3199.
29. DUMBRĂVEANU, Andrei. The metamorphoses of media communication in the digital age. În: *International Journal of Communication Research*, 2018, Vol. 9, Issue 2, pp. 159-165. ISSN 2246-9265.
30. GUZUN, Mihail. Mass-media în perioada de tranziție: oportunități axiologice. In: *Moldoscopia* (Probleme de analiză politică), 2015, nr. 3 (70), pp. 98-106. ISSN 1812-2566.

31. LESCU, Mihai. Viziunea globalizantă a mass-mediei. În: *Creativitate în jurnalism*: conferință științifică națională, 23 februarie 2018. – Chișinău: CEP USM, 2018, pp. 75-84. ISBN 978-9975-142-34-2.
32. ȚURCANU, Dumitru. Quo vadis, jurnalism? În: *Valori ale mass-mediei în epoca contemporană*. Vol. 6. Chișinău: CEP USM, 2016, pp. 45-50. ISBN 978-9975-71-832-5.
33. TUGAREV, Laura. Divertismentul în spațiul mediatic online. In: *Creativitatea în jurnalism*. Vol. 3. Chișinău: CEP USM, 2020, pp. 83-90. ISBN 978-9975-152-31-0.
34. HERRING Susan C. Web Content Analysis: Expanding the Paradigm. In: Hunsinger, Jeremy, Allen, Matthew, Klastrop, Lisbeth (Eds.). *The International Handbook of Internet Research*. Heidelberg: Springer Verlag, 2010, pp. 233-250. ISBN 978-1-4020-9788-1.
35. SCHIFIRNEȚ, Constantin. *Mass-media, modernitate tendențială și europenizare în Era Internetului*. București: Editura Tritonic, 2014. 355 p. ISBN 978-606-8571-50-8.
36. RAMONET, Ignacio. *Tirania comunicării*. București: Editura Doina, 2002, 160 p. ISBN 973-9193-40-4.
37. MORARU, Victor, PINTILII, Ionel. Jurnalismul cetățenesc – reflecție a inovațiilor actuale în sfera mediatică. În: *Moldoscopie* (Probleme de analiză politică), 2018, nr. 2 (81), pp. 76-85. ISSN 1812-2566.
38. PINTILII, Ionel. Comunitatea globală și noile forme de comunicare. In: *Creativitatea în jurnalism*. Vol. 3. Chișinău: CEP USM, 2020, pp. 91-99. ISBN 978-9975-152-31-0.
39. PINTILII, Ionel. Dezvoltarea internetului – impact major în comunicarea globală. În: *Intertext*, 2015, nr. 3-4, pp. 272-276. ISSN 1857-3711.
40. PINTILII, Ionel. Societatea informațională contemporană: provocări și valențe juridice. In: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*, 2015, nr. 2 (168), pp. 231-238. ISSN 1957-2294.

PUBLICAȚII LA TEMA TEZEI

Articole în reviste științifice din străinătate

1. **Pintilii, Ionel. Truism of the Information Era.** In: **International Journal of Communication Research**, 2021, Vol. 11, Issue 1, pp. 47-49. ISSN 2246-9265.
2. **Pintilii, Ionel. Copyright in new media.** In: **International Journal of Communication Research**, 2018, Vol. 8, Issue 2, pp. 141-143. ISSN 2246-9265.
3. **Pintilii, Ionel. Pleading against excess of Internet utilization in children and young ones.** In: **International Journal of Communication Research**, 2017, Vol. 7, Issue 2, pp. 84-87. ISSN 2246-9265.
4. **Pintilii, Ionel. The unification of platforms in the virtual environment and the citizen journalism.** In: **International Journal of Communication Research**, 2016, Vol. 6, Issue 4, pp. 384-388. ISSN 2246-9265.
5. **Pintilii, Ionel. Mass-media globală.** In: **Convergențe Spirituale Iași-Chișinău**, (Iași), 2022, nr. 20/21, pp. 214-217. ISSN 2343-9661.
6. **Pintilii, Ionel. Internetul în societatea globalizată.** In: **Convergențe Spirituale Iași-Chișinău** (Iași), 2014, nr. 6/7, pp. 156-158. ISBN 978-973-7783-63-9.

Articole în reviste științifice din Registrul Național al revistelor de profil

7. **Pintilii, Ionel. Internetul, ca „motor al schimbărilor”, în vizorul cercetării științifice.** In: **Akademios**. 2022, nr. 3 (66), pp. 121-127. ISSN 1857-0461. Coautor – Victor Moraru.
8. **Pintilii, Ionel. Jurnalismul contemporan între formatul tradițional și imperativul schimbării.** In: **Moldoscopie** (Probleme de analiză politică), 2021, nr. 1 (92), pp. 134-147. ISSN 1812-2566. Coautor – Victor Moraru.
9. **Pintilii, Ionel. Integrarea pieței IT&C din România și Republica Moldova într-o piață europeană puternică și coerentă.** In: **Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice**. 2018, nr. 1 (176), pp. 221-224. ISSN 1957-2294.
10. **Pintilii, Ionel. Jurnalismul cetățenesc – reflecție a inovațiilor actuale în sfera mediatică.** În: **Moldoscopie** (Probleme de analiză politică), 2018, nr. 2 (81). – pp. 76-85. ISSN 1812-2566. Coautor – Victor Moraru.
11. **Pintilii, Ionel. Internet: provocări cotidiene.** În: **Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice**, 2016, nr. 1, pp. 227-230. ISSN 1857-2294.
12. **Pintilii, Ionel. Dezvoltarea Internetului – impact major în comunicarea globală.** În: **Intertext**, 2015, nr. 3-4, pp. 272-276. ISSN 1857-3711.
13. **Pintilii, Ionel. Societatea informațională contemporană: provocări și valențe juridice.** In: **Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice**, 2015, nr. 2 (168), pp. 231-238. ISSN 1957-2294.
14. **Pintilii, Ionel. Presa tipărită, presa on-line?** In: **Intertext**, 2014, nr. 3-4, pp. 246-250. ISSN 1857-3711.
15. **Pintilii, Ionel. Limba universală: elementul fundamental în dialogul civilizațiilor.** In: **Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice**, 2014, nr. 2 (165), pp. 217-227. ISSN 1957-2294.

Articole în culegeri de lucrări ale conferințelor internaționale (editate peste hotare)

16. **Pintilii, Ionel. The metamorphoses of the perception of journalism under the influence of the Internet.** În: **Философия и вызовы современности: к 90-летию Института философии НАН Беларуси.** В 3 т. Т. 2 / Ин-т философии НАН Беларуси. Минск: Четыре четверти, 2021, pp. 137-138. ISBN 978-985-581-489-5.

Articole în culegeri de lucrări ale conferințelor naționale și internaționale (editate în Republica Moldova)

17. **Pintilii, Ionel. Transformările jurnalismului: Internetul ca un catalizator al apariției unor forme mediatice noi.** În: **Creativitatea în jurnalism: conferința științifică națională.** Vol. 4. Chișinău: CEP USM, 2021, pp. 13-33. ISBN 978-9975-158-28-2. Coautor – Victor Moraru.
18. **Pintilii, Ionel. Comunitatea globală și noile forme de comunicare.** În: **Creativitatea în jurnalism: conferința științifică națională.** Vol. 3. Chișinău: CEP USM, 2020, pp. 91-99. ISBN 978-9975-152-31-0.
19. **Pintilii, Ionel. Efectele legii europene a copyright-ului pentru utilizatori.** În: **Creativitatea în jurnalism: conferința științifică națională.** Vol. 2. Chișinău: CEP USM, 2019, pp. 89-95. ISBN 978-9975-149-28-0.
20. **Pintilii, Ionel. Grupări virtuale: comunicarea online prin trolli, postaci și hateri.** În: **Inegalități sociale în Republica Moldova. Constituirea clasei de mijloc.** Materialele Conferinței științifice. Chișinău: ICJPS, 2017, pp. 252-258. - ISBN 978-9975-9761-9-0
21. **Pintilii, Ionel. Riscurile și pericolele Internetului.** În: **Știință, educație, cultură.** Materialele Conferinței științifice. Vol. 1. Компат: КГУ, 2016, pp. 218-220. ISBN 978-9975-83-011-9.
22. **Pintilii, Ionel. Fenomenul criminalității cibernetice și managementul combaterii infracțiunilor informatice.** În: **Integrare prin cercetare și inovare.** Rezumate ale comunicărilor. Vol. 1. Științe socioumanistice. Chisinau: CEP USM, 2016, pp. 237-240. ISBN 978-9975-71-812-7.
23. **Pintilii, Ionel. Poliția virtuală.** În: **Integrare prin cercetare și inovare.** Rezumate ale comunicărilor. Vol. 1. Științe sociale. Chișinău: CEP USM, 2015, p. 34. ISBN 978-9975-71-704-5.
24. **Pintilii, Ionel. Violența, insulta, calomnia și hărțuirea pe Internet.** În: **Integrare prin cercetare și inovare.** Rezumate ale comunicărilor. Vol. 1. Științe sociale. Chișinău: CEP USM, 2015, p. 47. ISBN 978-9975-71-704-5.
25. **Pintilii, Ionel. Infracțiuni și ilegalități săvârșite prin intermediul Internetului, impact negativ asupra comunicării globale.** În: **De la Lingvistica tradițională spre Sinergetică.** In honorem Valentin Cijacovschi. – Chișinău: ULIM, ICFI, 2014, pp. 177-184. ISBN 978-9975-124-42-3.

ADNOTARE

Autor: **Ionel PINTILII**

Tema: **Impactul Internetului asupra comunicării mediatice contemporane**

Teză de doctor în științe ale comunicării la specialitatea 571.01 – Jurnalism și procese mediatice, Chișinău, 2023.

Structura tezei: Introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 314 de titluri, 122 de pagini text de bază, 2 tabele și 3 anexe. Rezultatele obținute se regăsesc în 25 lucrări științifice publicate.

Cuvinte-cheie: Internet, mass-media, presă tradițională, presă online, mediu virtual, comunicare online, jurnalismul cetățenesc, rețele de socializare, globalizare, societate informațională.

Domeniul de studiu: Media / Științe ale Comunicării.

Scopul lucrării: examinarea influenței Internetului asupra societății contemporane pe plan comunicațional, în particular, a impactului Internetului asupra evoluției comunicării mediatice, implicit, a jurnalismului contemporan.

Obiectivele lucrării: relevarea impactului mediului online asupra proceselor comunicațional-mediatice contemporane; analiza interacțiunii dintre presa tradițională și jurnalismul online în contextul mediatice contemporan; determinarea specificului activității de reflectare a conținutului informațional în spațiul virtual; analiza particularităților produselor mediatice puse în circuitul informațional prin intermediul presei online.

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării constă în identificarea tendințelor de dezvoltare a comunicării în spațiul virtual, a opțiunilor ei în procesul de valorificare a conținutului informațional și a specificului activității acestuia de reflectare a realităților social-politice, cultural-educaționale și economice, evidențierea amenințărilor la adresa spațiului informațional, identificarea problemelor specifice ale comunicării în mediul online.

Problema științifică soluționată rezidă în elucidarea impactului produs de Internet asupra sferei mediatice, oferind posibilitatea prezentării unui tablou actualizat al stării de fapt a comunicării mediatice în contextul transformărilor impuse de ascensiunea tehnologiilor informaționale.

Semnificația teoretică a tezei constă în conceptualizarea examinării fenomenului jurnalismului / comunicării în mediul online, precum și în sintetizarea impactului produs de Internet asupra comunicării mediatice actuale.

Valoarea aplicativă a lucrării se regăsește în rezultatele cercetărilor asupra capacității jurnalismului online de reflectare a realității, în informațiile care pot servi drept bază pentru elaborarea politicilor editoriale ale publicațiilor și în repere pentru eficientizarea activității acestora. Lucrarea conține glosar de termeni adecvați tehnologiei informației, elaborat de autor.

Implementarea rezultatelor științifice: rezultatele științifice au fost valorificate prin publicarea de articole și studii, precum și prin comunicări științifice prezentate la Conferințe științifice naționale și internaționale. Materialele cercetării au fost utilizate în procesul de învățământ universitar.

ANNOTATION

Ionel PINTILII

The impact of the Internet on contemporary media communication.

Doctoral thesis in communication sciences, specialty 571. 01 – Journalism and media processes, Chisinau, 2023.

Structure of the thesis: Introduction, 3 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography consisting of 314 titles, 122 pages of basic text, 2 tables and 3 annexes. The results obtained can be found in 25 published scientific works.

Keywords: Internet, mass media, traditional press, online press, virtual environment, online communication, citizen journalism, social networks, globalization, information society.

Field of study: Media / Communication Sciences.

The purpose of the work: examining the influence of the Internet on contemporary society on a communication level, in particular, the impact of the Internet on the evolution of media communication, implicitly, of contemporary journalism, analyzing the particularities of new forms of journalism, including citizen journalism, identifying the development trends of journalism and its creative options, establishing the role of the online media and its potential for reflecting reality.

The objectives of the work: revealing the impact of the online environment on communication-media processes; analysis of the interaction between traditional media and online journalism in the contemporary media context; determining the specificity of the activity of reflecting the informational content in the virtual space; the analysis of media products placed in the informational circuit through online media.

The novelty and scientific originality of the research consists in identifying the development trends of communication in the virtual space, its options in the process of valorizing the informational content and the specificity of its activity of reflecting social-political, cultural-educational and economic realities, highlighting the threats to the address of the information space, the identification of problems specific to the online environment.

Important scientific solved problem resides in the elucidation of the impact produced by the Internet on media sphere, offering the possibility of presenting an updated picture of the actual state of media communication in the context of the transformations imposed by the rise of information technologies.

The theoretical significance of the thesis consists in the conceptualization of the examination of the phenomenon of journalism / communication in the online environment, as well as in the synthesis of the impact produced by the Internet on current media communication.

The applied value of the work can be found in the research results on the capacity of online journalism to reflect reality, in the information that can serve as a basis for the elaboration of the editorial policies of the publications and in the benchmarks for the efficiency of their activity. The work contains a glossary of terms appropriate to information technology, developed by the author.

Implementation of scientific results: the results of this work were implemented in scientific communications presented at national and international scientific conferences and published in their collections, as well as in specialized journals, the research materials were used in the university education process.

АННОТАЦИЯ

Автор: Ионел ПИНТИЛИЙ

Влияние Интернета на современную медиа коммуникацию.

Докторская диссертация по наукам о коммуникации, специальность 571.01 – Журналистика и медиапроцессы, Кишинев, 2023.

Структура диссертации: Введение, 3 главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 314 наименований, 122 страниц основного текста, 2 таблицы и 3 приложения. Результаты исследования отражены в 25 опубликованных научных работах.

Ключевые слова: Интернет, СМИ, традиционная пресса, онлайн-пресса, виртуальная среда, онлайн-коммуникация, гражданская журналистика, социальные сети, информационное общество.

Область исследования: Медиа / Науки о коммуникации

Цель работы: изучение влияния Интернета на развитие современного общества в коммуникационном плане, определение специфики медийной деятельности в онлайн-среде, анализ особенностей новых форм журналистики, в том числе, гражданской журналистики, выявление тенденций развития журналистики и ее творческих вариантов, установление роли Интернет-СМИ и их потенциала в отражении реальности.

Задачи работы: выявление влияния онлайн-среды на коммуникативно-медийные процессы; анализ взаимодействия традиционных медиа и онлайн-журналистики в контексте современных технологий; определение специфики деятельности по отражению информационного содержания в виртуальном пространстве; анализ медийной продукции, размещаемой в интернет-СМИ.

Новизна и научная оригинальность исследования заключается в выявлении тенденций развития коммуникации в виртуальном пространстве, ее вариантов в процессе valorизации информационного содержания и специфики ее деятельности по отражению социально-политических, культурно-образовательных и экономических реалий, идентификация угроз для информационного пространства, выявление проблем, характерных для онлайн-среды.

Важная решенная научная проблема состоит в выяснении влияния Интернета на развитие медиасферы, раскрытии особенностей трансформаций, происходящих в медиaprостранстве в результате усиления применения информационных технологий, определении ведущих тенденций в изменении медийной коммуникации.

Теоретическая значимость диссертации состоит в концептуализации рассмoтpeния феномена журналистики/коммуникации в онлайн-среде, а также в синтезе осмысления влияния, производимого Интернетом на современную медиа коммуникацию.

Прикладная ценность работы проявляется в результатах исследования способности онлайн-журналистики отражать действительность, в синтезе информации, которая может служить основой для разработки редакционной политики изданий и ориентиров эффективности их деятельности. Работа содержит разработанный автором глоссарий терминов, отражающих современный уровень развития медиа сферы во взаимодействии с информационными технологиями.

Внедрение научных результатов: Теоретические и практические результаты диссертации представлены в 25 публикациях в специализированных журналах и научных сборниках, а также в научных докладах и сообщениях на национальных и международных научных конференциях. Материалы исследования используются в учебном процессе на факультетах журналистики в высших учебных заведениях.

IONEL PINTILII

**IMPACTUL INTERNETULUI ASUPRA COMUNICĂRII
MEDIATICE CONTEMPORANE**

571. 01 JURNALISM ȘI PROCESE MEDIATICE

**AUTOREFERAT
al tezei de doctor în științe ale comunicării**

Aprobat spre tipar: 22.09.2023.

Formatul hârtiei 60 × 84 1/16. Hârtie ofset.

Tiraj 30 ex. Coli de tipar 1,9.

Comanda nr. 17

Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupan”
Centrul Editorial-Poligrafic
Str. Academiei 5A, mun. Chișinău, MD-2028